

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

„Zveza slovenskih kmetov“ o naših gospodarskih vprašanjih

Vprašanje kmetских dolgov — O novem občinskem zakonu in zakonu o decentralizaciji naše uprave

V petek preteklega tedna se je vršila v Ljubljani širša seja »Zveze slovenskih kmetov«. Poleg predsednika nar. poslanca Albina Komana in poslevoedečega podpredsednika dr. Janže Novaka sta se seje udeležila nar. poslanca Milan Mravlje in Anton Cerer, več županov in drugih naših uglednih kmetских mož iz vse Slovenije. Večino seje je zavzelo obširno razpravljanje o kmetских dolgovi, glede katerih je Zveza zavzela svoje stališče v naslednji resoluciji:

Resolucija

»Zveze slovenskih kmetov« k zakonu o razdolžitvi, sprejeta na seji širšega odbora dne 1. oktobra 1932 v Ljubljani.

Odbor Zveze slovenskih kmetov zavzema na podlagi razmer in potreb v slovenskem kmet-skem gospodarstvu k vprašanju prezadolžitve slovenskega gospodarstva sledeče stališče:

1. Vlagatelji ne smejo biti na svojih prihrankih v nobenem slučaju oškodovani. Zaupanje naroda in denar in denarne zavode mora biti za vsako ceno očitano, vsled česar je nujno potrebno izogniti se vsem zlim posledicam, ki bi jih mogla imeti eventualna inflacija.

2. Vsled katastrofalnega padca dohodkov celokupnega narodnega gospodarstva je nujno, da se vsem kmet-skim gospodarjem, kakor tudi ostalim podjetnikom, spremeni dosedanje dolgove v dolgoročne in se jim za odložene dolgove zniža obrestno mero vsaj na 3%, razen tega pa naloži dolžnikom odplačevanje 1% do 2% amortizacijskega odstotka. Zavarovanje odloženih dolgovi je omogočiti brez stroškov in taks.

3. Kmet-skim gospodarjem, ki jim ta splošna pomoč ne more pomagati, ker vsled prezadolženosti niso sposobni plačevati gori navedenega obrestnega in amortizacijskega odstotka, naj bo dovoljeno zaprositi pri svojem okrajnem sodišču, da se v izvenspornem postopanju ugotovi prezadolženost in da se ugotove obenem vzroki, zakaj je do te prezadolženosti prišlo. Ako sodišče ugotovi, da je vzrok prezadolženosti tudi plačevanje previsokih obresti v zadnjih 10 letih, sme sodišče na zahtevo prezadolženca odbiti od njegovega še obstoječega dolga vse, kar je v zadnjih 10 letih plačal na odušinskih obrestih. Ako sodišče ugotovi, da so vzrok prezadolženosti dedna in čezdejanska bremena, dote itd., katerih višina današnjim razmeram ne odgovarja, ima sodišče pravico na zahtevo prezadolženca vzpostaviti razmerje med tedanjo vrednostjo posestva in temi bremenom.

4. Kmet-skim gospodarjem, o katerih je sodišče ugotovilo, da niso prezadolženi po lastni krivdi, vsled zapravljivosti ali špekulacije v trgovini, naj banovina iz naslova podpore plača

obrestni in amortizacijski odstotek, ako vsled kakršnekoli elementarne nesreče tega ne bi mogli sami storiti. Isto tako naj banovina v breme posebnega fonda in iz naslova podpore rešuje pred eksekucijo gospodarje, o katerih je sodišče ugotovilo, da so prezadolženi kljub marljivemu in vestnemu gospodarstvu. Za zbiranje tozadevnega fonda naj se dovoli banovini razpisati posebna javna bremena.

5. Odbor Zveze kmetov pa izrecno povdarja, da od gori predlaganih mer ne pričakuje trajnega zboljšanja. Po mnenju odbora Zveze kmetov je mogoče doseči trajno zboljšanje le z vzpostavitvijo prinosnosti kmetiskega gospodarstva. Zato poziva odbor vlado in parlament k energičnim ukrepom v celokupni gospodarski politiki. Zlasti je potrebno revizije davčno zakonodajstvo, ki preveč obremenjuje kmeta in delavca, carinsko zakonodajstvo, ki s fiskalnimi carinami preveč podražuje kmečke potrebščine; nujno je revidirati trgovske pogodbe, ki naj zaščitijo produkcijo širokih slojev in omogočijo izvoz dotičnih proizvodov, izglasovati je strog zakon glede kartelov, ki z monopolnimi cenami izmzgavajo našega konzumenta, in zakon o denarnih zavodih zlasti bankah, ki s svojo režijo in neodgovornostjo uprave podražujejo kredit. Zadnji čas je za odstranitev nesorazmerja med cenami kmetiskih potrebščin in kmetiskih proizvodov, bodisi da se to nesorazmerje odstrani z zmanjšanjem kmetiskih izdatkov, bodisi da se to odstrani s povečanjem kmetiskih dohodkov. Le od vzpostavitve prinosnosti kmetiskega gospodarstva pričakujemo trajno zboljšanje ne samo za kmetiski stan, temveč tudi za vse druge sloje, katerih blagostanje je odvisno predvsem od kmeta kot glavnega potrošnika. Le v zvezi z vzpostavitvijo prinosnosti kmetiskega gospodarstva more roditi blagoslov danes nujna odložitev plačanja kmetiskih dolgovi.

Denar mora krožiti

Poleg važnega vprašanja o ureditvi kmetiskih dolgovi je seja »Zveze slov. kmetov« razpravljala o perečem vprašanju likvidnosti naših denarnih zavodov ter o pravilnem kroženju denarja v našem gospodarstvu.

Nar. poslanec Milan Mravlje je k temu vprašanju med drugim izvajal: Od 5 milijard dinarjev, kar za naše gospodarstvo v polni meri zadostuje, je danes v obtoku samo okoli 2 in pol milijarde. Ostalo polovico gotovine hranijo ljudje doma, kjerkoli in kakorkoli, boječ se, da bi sicer prišli ob denar. Ta gotovina je za naše gospodarstvo mrtva, kot je tudi mrtva za tistega, ki jo doma hrani in stiska. To dejstvo je danes, ko pravzaprav ne primanjkuje materialnih dobrin, temveč gotovine kot vrednostnega merila

za te dobrine, zelo in največ pripomoglo do naše gospodarske stiske. Potrebno pa je, temu zlemu dejstvu napraviti konec, kar bi morala biti želja nas vseh, ki si želimo zdravega gospodarstva in vzpostavitev medsebojnega zaupanja. To zlo se da odpraviti le s tem, da se zopet spravi v obtok ves naš razpoložljivi denar, ki je le merilo vrednosti in kri našega gospodarstva.

K temu pa je še priključil, da je nujno treba vzpostaviti zaupanje v naše denarne zavode ter v naše gospodarstvo sploh. Da bo to omogočeno, naj vsak doprinese po svojih močeh, tako vlagatelj kot tudi denarni zavodi. Zlasti pri poslednjih naj se uvede, da bodo za vloge in drugo garantirale vse odločujoče osebe z vsem svojim premoženjem.

O novem občinskem zakonu in decentralizaciji uprave

Obširno se je zatem razpravljalo o predvidenem novem občinskem zakonu. Tozadevno je Zveza sklenila naprositi na merodajnem mestu za osnutek tega zakona, h kateremu bo podala svoje mnenje in stavila predloge.

V ostalih perečih zadevah naših občin pa se je Zveza priključila zahtevam in željam resolucije Zupanske Zveze od 12. septembra t. l.:

1. Odbor Zupanske Zveze v Ljubljani ugotavlja, da je postal finančni položaj večine občin Dravske banovine vsled težke gospodarske krize nevzdržen. Z ozirom na manjše dohodke iz raznih doklad in trošarin občin ne morejo vršiti svojih dolžnosti v obsegu, kakor jim to predpisujejo razni zakoni, še manj pa morejo zadostiti svojim gospodarskim, socialnim in kulturnim nalogam.

Z ozirom na predpise novega trošarinskega zakona glede trošarine na vino se bodo ti dohodki v novem proračunskem letu 1933 še znatno zmanjšali, vsled česar bodo občine prišle v nevzdržen finančni položaj tako, da sploh ne bodo mogle voditi svojih poslov, ali pa bodo morale povišati sedanje doklade za 80 do 140%, kar je z ozirom na današnjo gospodarsko krizo nemogoče, ker ima že sedaj večina občin previsoke doklade. Z ozirom na to pozivljemo kraljevo vlado in narodno skupščino, da

1. — izvrši najkasneje do 1. decembra 1932 revizijo trošarinskega zakona glede trošarine na vino in žganje, upoštevajoč tu interese vseh prizadetih faktorjev.

2. — da izvrši revizijo zakona o narodnih šolah ter ukine predpise o plačevanju stanarine in kurjave po občinah učiteljstvu, kar naj provzame država v celokupno plačo učiteljstva.

3. — da izvrši revizijo zakona o notranji upravi ter ukine predpise zakona o prispevkih občin za vzdrževanje državnih poslopj za srezka načelstva in policijo ter druge tozadevne izdatke občin.

Izjaviti moramo, ako se zahtevam naših občin ne ugoti, da odklanjajo županji vso odgovornost za nastale posledice.

V razpravi o vprašanju predstoječega zakona o decentralizaciji in dekoncentraciji naše

uprave, so se navzoči še posebno obrnili na pri-
notne narodne poslance, da se ti še zlasti zava-
zajo za to, da se kompetenca bana s tem zaka-
nom čim bolj razširi, banskemu svetu pa prizna
kompetenca, izdajati v okviru vsedravnih okvir-
nih zakonov banske uredbe z zakonsko močjo,

s čimer bo naši banovini omogočen napredek
v razmahu kot ga zahteva naš položaj in naše
gospodarske potrebe.

Sledil je nato še razgovor o večjih gospodar-
skih vprašanjih, ki jih bo treba nujno reševati
ter o organizaciji same Zveze.

se vse uredi! Tako boste koristili sebi, narodu
in državi!

Govore poslanca Klinca in ministra Pucelja
so zborovalci sprejeli s toplim odobravanjem,
nato so soglasno sprejeli resolucijo, kjer izraža-
jo svoje želje v korist celega dolenjskega oko-
liša.

Kaj pravijo kmetje o razdolžitvi?

»Kmetški list« — edini list za kmetško - delavsko ljudstvo —
Tudi denarni zavodi se morajo prilagoditi današnjim razme-
ram na kmetih!

Rakitovje, 3. oktobra 1932.

Iz Prekije je priobčil zadnji »Kmetški
list« obširno razpravo o razdolžitvi kmeta. Pred-
log dopisnika za znižanje obrestne mere za dolž-
nike in vlagatelje podpisem v celoti. Ob enem
naročam »Kmetški list« in še dva kmeta sem
pripadil kot nova naročnika. Prišli smo namreč
do prepričanja, da »Kmetški list« edini zastopa
in zagovarja interese kmetov. V roke dobim in
prečitam razne liste, tako »Domovino« in »Slov.
Gospodarja«. »Domovina« sicer nekaj piše za
kmeta, vendar ne v kmetškem duhu, nego v
trgovskem. »Slovenski Gospodar« pa se tega,
tako perečega vprašanja še sploh ni lotil. Zak-
kon o zaščiti kmeta ni kmetu prinesel nobene
olajšave, ker kmet pod zaščito ne dobi nobene-
ga kredita, ne pri trgovcu in še manj pri posojil-
nici. Povsod mora vse točno plačati, advokatu v
slučaju kake tožbe, ali pogodbe in v župnišču v
slučaju smrti, stroške celo naprej. Pri izročitvi
posestva mora prevzemnik plačati tudi desetek
tako proti izgubi denarne kazni in tudi zem-
ljkniški prepis se ne izvede, dokler ni dese-
tek točno poravnat. Za trgovce, mesarje, gostil-
ničarje itd. so predpisane maksimalne cene, ka-
ko sme prodajati to in ono. Kako pa naj
kmet prodaja živino in drugi vsakdanji živež, pa
ni nikjer predpisano. In tako se prigodi, da se
kmeta dan za dnevom izrablja na vse mogoče
načine in od vseh strani, kajti kmet je primoran,
če je v sili, prodati kar ima za vsako, še tako

sramotno ceno. Tudi tukaj treba nujne odpomo-
či, da se kmeta ne bo izrabljalo. Še do leta 1923
smo plačevali za svoje dolgove največ 6% obre-
sti, a danes pa še enkrat toliko. Vprašam za-
kaj so danes obresti tako visoke? Vlagatelji do-
bijo povprečno največ 5% obresti od svojih vlogi.
Obrestna mera za dolžnike se naj zniža največ
na 4%. To kar plačujemo danes več na obrestih,
bi zadostovalo mnogokrat že za davke, obleko
itd. Kmet, ki je steber države, danes trpi in ne
more več gospodariti. Zato naj tudi gospodje
okrog raznih denarnih zavodov to upoštevajo in
se zadovoljijo z manjšimi plačili. Poprej so de-
nar kmetom in trgovcem naravnost ponujali.
Marsikdo se ne bi prezadolžil, ako se mu ne bi
prilika zato ponujala. Mnogi denarni zavodi so v
tem pogledu mnogo grešili in danes to občutijo
na lastni koži, ko ne morejo izposojenega denar-
ja nazaj izterjati. Za zidavo novih kmetijskih hiš
in razne investicije na kmetijah treba denar-
ja. Oni, ki ni imel lastnega, si ga je moral iz-
posoditi. Ko bi denarni zavodi ne bili tako širo-
kogrudni in bi manjše zneske posojevali nego
so, bi marsikateri kmet danes ne bil prezadol-
žen. Denarni zavodi morajo priznati, da so v
zadnjih letih prav dobro zaslužili, ker je kmet
vse dobro prodal in je visoke obresti lahko pla-
čal. Danes pa so se za kmeta razmere temeljito
izpremenile, — spremeniti se morajo tudi za po-
sojilnice in banke. To so moje misli —, misli
kmetov in sotrpinov. M. I. kmet.

Minister Mohorič o dinarju

Minister za trgovino g. Mohorič je imel pre-
teklo nedeljo tri velika zborovanja na Gorenj-
skem in sicer v Kranjski gori, v Lescah in v
Bohinjski Bistrici.

Minister g. Mohorič je na vseh treh shodih
obravnaval vprašanje razdolžitve kmetijskih pose-
stev in našega denarja.

Glede razdolžitve je posebno naglasil dej-
stvo, da je vprašanje razdolžitve kmetov napačno
postavljeno. Ne gre za razdolžitev v smislu be-
sed, marveč pred vsem za to, da se napravijo
dolgovi in iz njih izviraajo finančna bremena
znosljivi pri sedanjih nizkih cenah kmečkih pri-
delkov in najmanjši rentabilnosti kmečke pose-
sti. Tu bo treba najprvo urediti vprašanje obrest-
ne mere, ki je sedaj vseskozi previsoka zlasti
v južnih pokrajinah, kjer še nimajo tako razvi-
tega kreditnega sistema, kakor je pri nas, mar-
več je skoro vse denarstvo, v kolikor se tiče
kmečkih dolgov, v rokah privatnikov, ki se dr-
že načela »dinar za banko«, kar pomeni, da mo-
ra kmet plačati za vsakih 10 Din letno 12 Din
obresti. Odgovorev plačil v pogledu kmečkih
dolgov, ki jo predvideva začasni zakon o zaščiti
kmetov, je trajno nevzdržna, ker je spravila v
nered vse kreditne odnose v trgovini, obrti in
industriji. Kmetu se bo moralo pomagati pred-
vsem na ta način, da se bodo dvignile cene kme-
tjskim proizvodom in z njimi rentabilnost kmeč-
kega gospodarstva.

Drugi problem, ki ga je g. minister v svojih
govorih obširno obravnaval, je vprašanje našega
denarja. V zadnjih dneh so se zopet začele širi-
ti razne govorice, da je dinar v nevarnosti.
»Lahko vam kot minister, ki do dobra poznam
vse te stvari, mirno rečem,« je dejal g. Mohorič,
»da so vse te vesti brez vsake podlage. Naš di-
nar ni v nobeni nevarnosti. Vse je v redu, kakor
je to predpisano po zakonu: zlata podlaga, ki je
določena na 35 odstotkov, in noben bankovec se
ne tiska, ne da bi bila zanj podana zlata podla-
ga! Dokler pa je podana zlata podlaga, dinar ne
more pasti. Tudi vse govorice o inflaciji so brez
podlage. Inflacije ni in je ne bo!

V zvezi s tem je g. minister pojasnil vzroke,
ki so dovedli do nihanja dinarskega tečaja v ino-
zemstvu. Ko so se vse države zaprle v pogledu
denarnega prometa in izdale stroge devizne od-
redbe, tudi naši državi ni preostalo nič drugega,
kakor da seže v zaščito domačega gospodarstva
po enakih ukrepih. Zaradi tega je bila svoječas-
no izdana zapora nad dobroimetji tujih kapita-
lističnih združb v naši državi, ki so zastopane v
raznih industrijskih in denarnih podjetjih ter v
zavarovalnicah. Pozneje pa je bila ta zapora uki-
njena in tako je nastalo naenkrat okrog 100 mi-
lijonov dinarskih dobroimetij svobodnih. Ta de-
nar je nato naenkrat prišel na trg in to je po-
vzročilo, da je dinarski tečaj postal nestabilen.
To pa je za vsakega poznavalca stvari le preho-
den pojav, ki nima nobene osnove v naši notra-
nji gospodarski situaciji. Naše narodno premo-
ženje znaša okrog 80 milijard, dočim znašajo dol-
govi le okrog 40 milijard, tako da o kaki pre-
zadolženosti ne more biti govora in je torej tudi
ni nevarnosti za obstoj dinarja. Vsi oni pa, ki
so se vznemirjali zaradi teh pojavov, se lahko
pomirijo, kajti vlada je storila vse, da takoj ure-
di plačilne odnose z vsemi v poštev prihaja-
jočimi državami. Baš danes je odpotovala v Rim
posebna komisija trgovinskega in finančnega mi-
nistristva, ki bo vodila pogajanja z italijansko vlad-
jo glede klirinškega sporazuma, kar je zlasti
važno za naše kraje, ki izvažajo v Italijo.

Pred banovinskimi volitvami

Lepo zborovanje JRKD v Toplicah na Dolenjskem — Praktično
delo za kmetške koristi — Minister Pucelj napoveduje nove
volitve

V nedeljo 2. oktobra se je zbralo v Dolenj-
skih Toplicah lepo število ljudi iz cele Krške
dolnine, pa tudi iz bolj oddaljenih krajev, da sli-
šijo poročila svojih poslancev o njihovem delu v
parlamentu.

Po pozdravu predsednika krajevne organi-
zacije g. Roma je povzel besedo

narodni poslanec g. Kline,

ki je podrobno razpravljal o vseh vprašanjih, ki
se tičejo naših kmetov.

Parlament je odpravil žitni režim;

parlament je odpravil kuluk;

zemljiški davek se je znižal za 20 odstot-
kov;

parlament je uredil trošarino;

sedaj pa pride na vrsto še vprašanje raz-
dolžitve kmetov.

Vprašanje razdolžitve se bo uredilo brž-
kone tako, da bi mali dolžniki odplačevali svoje
dolgove na obroke, za večje dolgove naj se uve-
de neke vrste poravnava (po primeru trgovcev),
za ostale terjatve pa naj se primerno zniža
obrestna mera.

V kratkem bomo dobili tudi nov občinski
zakon in banovinsko samoupravo.

Važno pa je tudi naše prizadevanje, da do-

bimo tudi kmetje svoje kmetijske zbornice, ka-
kor jih imajo že vsi drugi stanovi.

Nato je govoril še dr. Cepuder, za njim pa
je dobil besedo

minister Pucelj,

ki je v domačem, poljudnem govoru raztolmačil
poslušalcem, kako brezupno je vsako prizadeva-
nje onih, ki upajo, da se bodo prav kmalu vr-
nili stari, lepi in veseli časi. Ti ljudje pa so vlak
zamudili in sedaj čakajo zastoj. Vsako čaka-
nje in gledanje ob strani pa je škodljivo, ker
živi le tisti, ki krepko pomaga pri delu.

Zato bodite zraven, ne zanemarjajte dela in
krepko zagrabitte za vajeti, kajti naša in vaša
bodočnost je odvisna v prvi vrsti od vas samih.

V kratkem, kakor vse kaže — tako je na-
daljeval minister Pucelj — boste spet volili. Pri-
pravite se na ta čas! Kakor boste volili, tako se
bo naše javno življenje obračalo dalje. Komur-
koli izmed nas boste odrekli svoje zaupanje, ta
bo storil, kakor stori pošten in pameten oče na
gruntu: ko spozna, da ne more več gospodariti,
izroči sinu ključ in gre v svoj kot. V življenju
države gre za življenje človeka in s tem se ne
smemo igrati.

Ne stojte torej daleč stran prekrizanih rok,
ampak pridite zraven in pomagajte in skrbite, da

Koliko je kmetijskih dolgov

V ministristvu za kmetijstvo se je pričela obširna razprava o razdolžitvi kmetov. Ministrstvo je zbralo obsežne podatke o stanju kmetijskih dolgov. Končni rezultat obsega sedaj 87% vseh občin v državi, kar nudi dovolj točno sliko zadolžitve. Vsi dolgovi znašajo 6073 milijonov Din, od tega 2689 milijonov (44,3%) pri privatnikih, 1998 milijonov (32,9%), pri denarnih zavodih, 746 milijonov (12,3%) pri zadrugah, 461 milijonov (7,6%) pri Priv. agrarni banki in 178 milijonov (2,9%) pri Drž. hip. banki. Po podatkih bančnih organizacij znašajo dolgovi kmetov pri bankah (brez hranilnic) 1928 milijonov, po gornjih ugotovitvah pa 1854 milijonov.

V dravski banovini odpade 48,3% na dolgove pri zasebnikih, 33,5% na dolgove pri zadrugah, 17,6% na dolgove pri bankah in 0,6% na dolgove pri Drž. hip. banki. Znatni dolgovi pri zasebnikih so v dravski banovini nastali povečini zaradi znatnih hipotek v zvezi z dedščinami. Obremenitev enega hektarja zemlje je največja v primorski banovini (6811 Din) in v dravski banovini (5303 Din), v vseh ostalih banovinah pa je neprimerno manjša, tako v dunavski (2844 Din), savski (2871 Din), var-darski (1498 Din), moravski (1675 Din).

Za kmetisko politiko

Razmah našega političnega življenja je v poslednjem času prav živahen. Ne le v naši banovini, temveč tudi v vseh ostalih se povsod ustanavljajo organizacije JRKD ter vrše mnoga zborovanja. Pretekli teden se je tako večje zborovanje vršilo v Splitu v primorski banovini. Na tem zborovanju je senator dr. Ivo Majstorič med drugim izvajal:

Čul sem očitke, da sem se izneveril idealu hrvatstva, ker sem stopil v to organizacijo. Protestiram proti temu, ker se zavedam, da sem Hrvat tako sedaj kakor sem bil prej. Moje prepričanje je, da bolj koristim hrvatstvu nego oni, ki s svojim rovaranjem proti državi delujejo tudi proti hrvatstvu. Če hoče hrvatski narod doseči oni delež, ki mu pripada v tej državi, mora z odločno voljo na delo, mora opustiti abstinenco, ki mu najbolj škoduje in ne sme slediti peščici zapeljivcev, ki ga zadržujejo od sodelovanja.

Tega zborovanja se je udeležil tudi minister dr. Albert Kramer, ki je v svojem obsežnem govoru povdaril, da je v imenu stranke zabeležen tudi velik del našega programa. V njenem kmetiskem naslovu tiči glavni značaj naše politike, to je politike kmetov. Ta politika je osnova naše države in stranke, ki sta kmet-ski. Glede vprašanja kmetijskih dolgov pa je g. minister dejal, da moratorij, ki je bil določen v aprilu, ne more trajati dalje. Spričo sedanjih cen kmetijskih pridelkov je treba kmeta razbremeniti. Najti moramo pot, po kateri bomo z energično zunanjo trgovinsko politiko zagotovili prodajo kmetijskih pridelkov. O decentralizaciji in dekoncentraciji uprave pa je izvajal, da uprava ne more biti dobra in v korist naroda, če se morajo celo vprašanja šumarjev, financerjev in drugih reševati v Beogradu. Velik del državnih upravnih poslov je treba prenesti na banovino in banovinske svete, ki bodo morali delovati v interesu posameznih krajev. Država bo z ne-vim zakonom prepustila banovinam tudi del dohodkov, da bo tako omogočeno njihovo uspešno delo. Vprašanje občin preide v neposredno kompetenco banovinskih odborov in svetov.

Pri boleznih srca in poapnenju žil, nagnjenosti h krvavitvam in napadih kapi zasigurava »Franz Josefovac« grenčica lahko izpraznjenje črevesa brez vsakega napora. Znanstvena opazovanja na klinikah za bolezni krvnih cevci so izkazala, da služi »Franz Josefovac« vodo posebno starejšim ljudem. Franc Josefovac vodo se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Izmed 10 ljudi jih ima 7 zobni kamen

...dobi ga pa lahko vsak!

Kolikokrat je bil že zobni kamen kriv, da ste izgubili zob, ker ga niste pravočasno odpravili! Kdor si zobe redno čisti s Sargovim Kalodontom, odvrne to nevarnost. Pri nas je Sargov Kalodont edina zobna krema, ki ima v sebi sulfuricinov oleat po Dr. Bräunlichu in ki zobni kamen polagoma in zanesljivo odpravi — zobe pa ohrani močne in zdrave.

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

Dajte nam kmetijske zbornice!

Težki položaj kmetškega prebivalstva nujno zahteva osnove stanovske zbornice, ki bo zastopala interese kmetijstva

Pri razmotrivanju problema kmetijskih dolgov postaja vedno bolj glasna tudi zahteva po čimprejšnjem osnove kmetijskih zbornic. Čeprav je kmetijski stan v naši državi v ogromni večini, je nepobitno dejstvo, da imajo vsi drugi stanovi, ki so po svojem številu in pomenu daleč v manjšini, svoja z zakonom priznana zastopstva svojih interesov, samo kmetijski stan, ki je najštevilnejši, je še vedno brez svoje zbornice. Edino v Dravski banovini obstoja v Kmetijski družbi organizacija, ki se zanima v prvi vrsti za interese kmetškega stanu, ki pa ne more priti do polne volje, ker nima privilegijev, kakor jih imajo razna druga stanovska predstavništva. O tem vprašanju se razpravljali na svojem letošnjem kongresu tudi jugoslovanski agronomi. V posebni resoluciji so kmetijskemu ministru sporočili svoje mnenje. Resolucija naglašala med drugim:

Kmetijski stan je bil dosedaj zastopan samo deloma s posebnim ozirom na posamezne probleme in področja po privatni inicijativi, preko poljedelskih združenj in drugih organizacij, pri čemer se bili nerodnaji predvsem cilji dotične organizacije in nacionalni motivi. Zaradi tega smatrajo jugoslovanski agronomi za nujno potrebno, da se tudi pri nas, kakor je to uvedeno v raznih naprednih državah, čimprej osnujejo kmetijske zbornice, kojih naloga bi bila, da najaktivnejše sodelujejo pri reševanju vseh narodno-gospodarskih problemov ter da pri tem zastopajo kmetške stanovske potrebe in koristi. Poleg tega bi se morale kmetijske zbornice brigati tudi za tehnični napredek poljedelstva ter za socialne in kulturne probleme naše vasi.

Glavne naloge kmetijskih zbornic naj bi bile: Posvetovalno sodelovanje pri sestavi zakonov gospodarskega, socialnega, kulturnega in fi-

nančnega značaja; sodelovanje v vseh vprašanjih notranje in zunanje trgovine kmetijskih pridelkov; sem spadajo trgovinske pogodbe s drugimi državami, organizacija prodaje v državi in za izvoz, določanje zaščitnih in pospeševalnih ukrepov in slično; prilagoditev transportnih tarif kmetijski proizvodnji, ter tržnih in raznih drugih pristojbin v skladu s splošnim položajem kmetijstva; sodelovanje v propagandi in kmetijskem šolstvu ter v organizaciji poročevalske službe za poljedelce, ter naposled podpiranje poljedelskega združništva.

Kmetijske zbornice naj bi po svojem področju bile v skladu s politično-upravno razdelitvijo države in gospodarske strukture posameznih področij, tako da jim bo zajamčeno sodelovanje s centralno in samoupravno državno upravo. V skladu s tem naj bi se tudi vršile volitve v kmetijske zbornice, pri čemer naj se gleda na to, da bi dobile v teh zbornicah primerno zastopstvo tudi poljedelske združništvo in ostale najvažnejše kmetijske organizacije.

Saditev sadnega drevja! Posetniki vrtov se opozarjajo na jesensko saditev koncem oktobra ali začetkom novembra, da si takoj z naročitvijo zasigurajo potrebno število dreves po sadnem izboru zajamčene vrste od visokodebelnih ali pritličnih jablan, hrušk, češpelj, češenj, višenj, breskev in marelic po znižanih cenah pri Kmetijski družbi v Ljubljani, Novi trg 3, kjer dobite brezplačna navodila. Zahtevajte cenik.

Kmetiska mladina naročaj in čitaj svojo edino mesečno revijo »Grudca«

Mladina

»Pastirski popoldan« v Notranjih Goricah

V nedeljo, dne 18. septembra je priredilo naše »Društvo kmetijskih fantov in deklet« skupno s kmetijsko sokolsko četo v Notranjih Goricah pastirski popoldan. Popoldne ob 1. uri smo se zbrali sredi vasi, kjer so tamburaši zaigrali nekaj prav poskočnih. Prišli smo vsi: fantje in dekleta, otroci in starši. Najmlajše deco smo naložili na vozičke, okrašene z zelenjem. Med vriskanjem in prepevanjem ter v spremstvu tamburašev smo šli na travnik ob gozdu, nekoliko zunaj vasi. Zakurili smo ogenj in pekli krompir in koruzo. Zapuščeni in samotni travnik je oživel. Saj nas pa je bilo res veliko in vsi smo bili židane volje. Samo božje sonce se nas je razveselilo, čeprav je bilo nekoliko začudeno, da vidi toliko pastirjev in pastiric, pa nič živine. Pričeli smo takoj s pastirskimi igrami: zbijali smo »kozec«, lovili slepe miši, lovili »muho«, bili »sinko« in »škrjančka«, »nebeška-lic« smo in se kamenčkali, »škarjice brusili«, nato so fantje, čvrsti Sokoli prekušali svojo moč in delali lepe skupine v prostih vajah, da pokažejo svojo gibčnost in prožnost. Poskušali smo se pa tudi v tekanju. Najprej so pakazali svojo urnost najmlajši. Bilo je lepo pogledati, ko se je trop malčkov spustil po travniku, ko vrabci v proso. Bil je živ-zav, da nič tega, posebno ko so hiteli praviti svojim mamicam, kdo je bil prvi in kdo zadnji, da so si uboge mamice morale med smehom zatiskati ušesa. Pa že so se uvrstili fantje v ravni črti, 25 po številu, da pokažejo, da znajo teči, kadar treba. »Komisij« so poverili dekletom, da izrečejo nepristransko sodbo, kdo je v teku najboljši. Končno pa tudi dekleta niso smele zaostati, da se ne bi napačno mislilo, da teči ne znajo. Teklo jih je 18 in so jim lica žarele, ko so dospеле na cilj, saj je pa tudi šlo zares. Utrudili smo se, krompir je bil pečen, zato smo sedli na travo in pričeli jesti, kot da smo prišli s košnje. Tamburaši so zaigrali, po travniku se je razlegalo petje in vriskanje. Marsikaki mamiči se je od veselja prosilo, oko in stari očka je zagodrnjal: »Pa jo že uganejo ti naši otroci, da smo zares vsi veseli!« Sonce se je nagnilo, naložili smo naše malčke na vozičke in se napotili proti domu. Petja in vriskanja in smeha pa ni hotelo biti konec. Vsi pa smo bili edini v tem, da je bilo prijetneje in lepše kot na vsa i veselici. Pa še nekaj je bilo: naši žepi niso trpeli nikake škode.

R. A.—č.

Uspela tekma kmetijskih kolesarjev

»Društvo kmetijskih fantov in deklet« v Notranjih Goricah je v nedeljo, 2. t. m., priredilo dobro uspelo in lepo obiskano kolesarsko dirko na progi: Vnanje Gorice — Brezovica — Log — Notranje Gorice. V meddruštveni tekmi je dosegel prvo mesto tov. Zupančič iz Beričeva, drugo mesto tov. Zajc, tretje mesto tov. Stražisar Jože iz Notranjih Goric. V dirki domačinov je dosegel prvo mesto Židanek Jože, drugo Artač Anton iz Notranjih Goric, tretje Krmavnar Alojz z Brezovice. Med dekleti je prva dospela na cilj Režika Dolinar iz Podsmreke, druga Franeka Lenaršič z Loga, tretja Ivana Založnik iz Notranjih Goric. Kot zadnja se je vršila dirka v vrečah na kolesih, ki je vzbudila posebno pozornost in mnogo smeha. Po končanih dirkah so bili kolesarji pogoščeni in so jim bile razdeljene lepe nagrade. Tov. dr. Janže Novak je v pozdravnem govoru izrazil zadovoljstvo nad to lepo prireditvijo, in očrtal potrebo in pomen kolesarskih dirk med kmetijsko-delavsko mladino s pozivom, da društvo v tej smeri nadaljuje svoje delo.

Uspešno delo kmetijske mladine

V Škofjivasi se je dne 25. septembra 1932 ustanovilo »Društvo kmetijskih fantov in deklet« za območje občin Škofjavas in Vojnik. Društvo je ob krasni udeležbi novih članov sprejelo nova pravila, izvolilo nov odbor in določilo smernice za bodoče leto. Imelo je že v letošnjem letu več prireditev in se javno udeleževalo sosednjih prireditev. Izvršilo je tudi že poučni tečaj pod vodstvom g. Vrečerja, drevničarja v Vojniku. Predsednikom je izvoljen tov. Vrečko Alojz, podpredsednikom tov. Jesenek Franc. V društvo je pristopilo mnogo članov, vsak zaveden tovariš in tovarišica naj bo član tega društva. Nekaterim je vstop v društvo prepovedan od strani cerkve. Naše društvo je popolnoma nepolitično in smo

vsilni kristjani in naj vsak in vsaka pristopi k nam! Le v organizaciji in skupnem delu za naš stan nam je zagotovljena bodočnost.

Lepa tekma žanjc v Iški vasi

»Društvo kmetijskih fantov in deklet« v Iški vasi je priredilo v nedeljo, dne 2. oktobra v Iški tekmo žanjc. Bil je lep kmetijsko mladinski praznik, ki se je vršil prvič v divni Iški dolini; zbudil je veliko zanimanja v prebivalstvu tukajšnje okolice.

Ob pol 2. se je pričela formirati pri gosp. Vrenku povorka ter ob 2. uri krenila na tekmovalni prostor. Na čelu povorke je jezdil z zastavo tov. Iv. Zagar, za njim je igral muzikant vesele koračnice, nato je šlo 10 žanjc tekmovalk, zatem članice in člani daljnih in bližnjih društev kmetijskih fantov in deklet, nato lepo okrašen voz Društva kfid z Iga in velika množica ostalega občinstva. Med vriskom fantov in petjem deklet je prispela povorka na tekmovalni prostor. Po par navodilih tov. Kramarja iz Želimelj in tov. šol. upravitelja Vovka z Iga se je tekma pričela. Zganilo se je žitno polje in rastele je snop za snopom. V kratkih presledkih so žanjice druga za drugo pozele odmerjene pa-

sove žita ter nato posedle k malci. Komisija je pričela z delom. Med tem se je formirala spet povorka ter odkorakala na veselični prostor.

Na veseličnem prostoru je pozdravil vse udeležence v imenu Društva kfid v Iški vasi predsednik Jan. Mazi, nakar se je razglasil izid tekmovanja in razdelile za to pripravljene nagrade. Prvo je dobila tov. Ivana Zagar (29 točk), drugo Marija Zupec (29 točk), tretjo Angela Kramar (24 točk), četrto Marija Kržič (21 točk), peto Alojzija Vingarc (20 točk) itd. Na naši kmetijski veselici je vladalo lepo razpoloženje. Brez raznih razgrajev, v popolnem miru smo praznovali svoj prvi praznik.

F. Mazi.

Št. Lovrenc v Savinjski dolini. Naše društvo kmetijskih fantov in deklet bo priredilo v nedeljo 9. oktobra t. l. trgateg grozdja in pevski koncert v dvorani g. Kapusa na Groblji ob Savinji. Ker bo to prva letošnja trgateg, se pričakuje mnogo obiska.

Ob dnevu varstva živali

4. oktober je posvečen po vsem svetu varstvu živali. Gotovo je ta dan dandanašnji še posebno potreben, ko je naša srčna kultura zelo omajana in ko vsak dan srečujemo v našem življenju primere, ko se ravna z živaljo naravnost sramotno in žaljivo.

»Slovensko društvo za varstvo živali« je na nas vse za ta dan naslovlilo naslednjo prošnjo:

1. naše državno zakonodajstvo: naj v državnem in narodnem interesu izda čimprej zakon o varstvu živali, ki bo dvignil naš narod na stopnjo v resnici kulturnega naroda;
2. naši upravno-policijski organi: naj izvajajo vsaj one skromne sankcije, ki jih vsebujejo sedanji zakoni in naredbe in naj ne pustijo celo najgrših slučajev mučenja živali nepreganjanih in nekaznovanih;
3. vsa naša javnost: naj stopi iz svoje apatičnosti in naj ne dopušča, da se okrog nje dogajajo stvari, ki vzbujajo v človeku gnus nad zverinskimi dejanji človeka — »kulturonosca«.
4. naše matere naj svoje za vse dobro in slabo sprejemljive otročičke navajajo z besedo in dejanjem k ljubezni do ljudi in do živali, ter
5. naše učiteljstvo in duhovništvo, katerima je naša mladina prepuščena v vzgojo, naj se zaveda, da je v njunih rokah tudi srčna kultura našega doraščajočega rodu!

Tedenski koledar.

9. oktobra, nedelja: Dionizij.
10. oktobra, ponedeljek: Franc Bor.
11. oktobra, torek: Emilijan.
12. oktobra, sredo: Maksimiljan.
13. oktobra, četrtek: Slavoljub.
14. oktobra, petek: Kalist.
15. oktobra, sobota: Terezija.

»Šola in dom«

vabi k občnemu zboru vse starše, ki jim je pri srcu vzgoja, izobrazba in bodočnost njihovih otrok. Občni zbor se vrši v nedeljo, 9. oktobra ob 10. uri dop. v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Tajnikovo poročilo.
2. Blagajnikovo poročilo.
3. Nadzorstveno poročilo.
4. Sprememba pravil.
5. Volitev predsednika, odbornikov in nadzorstva.
6. Določitev članarine.
7. Referat o našem šolstvu (poročila direktor dr. Dragotin Lončar).
8. Slučajnosti.

Za jesen in zimo

si preskrbite površnike, suknje, obleke in perilo iz lastne tovarne »TRIGLAV«. Stalno v zalogi tuzemsko in inozemsko suknjo in hlače. — Usnjate suknjice že od 290 Din naprej. Vse si lahko za mal denar nabavite pri trvdki

Josip Olup, Ljubljana

Stari trg 2 (na vogalu) Kolodvorska ul. 8

Zapeka. Vodeči zdravniki kirurških zavodov izjavljajo, da se pred operacijami in po operacijah naravna »Frane-Jošefova« grenčica uporablja z najboljšim uspehom.

Novice

Sprejem otrok v otroško okrevališče v Medvodah se izvrši na podlagi zdravniškega izpisa, čevala samo vsakega 1., 10. in 20. dne v mesecu. V tem okrevališču je tudi nekaj brezplačnih mest in mest za plačilo polovične oskrbnine. Na ta mesta se bodo sprejemali siromašni otroci na pismeno vloženo prošnjo.

Pozno najden utopljenec. Pretekli teden so v Hrastniku potegnili iz Save utopljenca, ki je celih deset tednov ležal na dnu Save. V utopljenecu so spoznali pismonošo Antona Kmetsa, ki je s svojo izvoljenko že 18. julija šel v prostovoljno smrt.

Tovorni avtomobil iz Marijinega grada je na cesti iz Mozirja povozil čevljarja L. Vrtačnika ter mu prizadejal hude poškodbe, zlasti na nogah.

Vodstvo finančne direkcije v Ljubljani je prevzel novo imenovani finančni ravnatelj g. dr. Ljudevit Valjavec.

Pri postaji Žabnica se je te dni primerila nenavadna nezgoda. Na travniku blizu žel. proge se je pašel konj posestnika Tončka iz Žabnice. Ko je drvel mimo njive brzovlak, se je konj splašal ter stekel po stezi, ki pelje čez žel. progo. V diru se je zaletel v prvi voz brzovlaka, ki ga je s hudo silo odbil, da je ves zlomljen obležal v par metrov oddaljenem jarku.

Podpora za kmetijske tečaje. Z odlokom kmetijskega ministrstva se dovoli vsem banskim upravam po 50.000 Din podpore za prireditve državnih kmetijskih tečajev. Po navodilih kmetijskega ministrstva bodo kmetijski sreski referenti in nižje kmetijske šole priredile zimske tečaje o pospeševanju poljedelstva.

Bohinj je letos posetilo 1650 tujcev, večinoma naših državljanov. Najboljše je bil ves čas zaseden hotel Sv. Janez, manj pa so bile obiskane sosednje in bližnje vasi.

V Košakih pri Mariboru se je prevrnil v obcestni jarek tovorni avtomobil, polno naložen v jabolki.

Ministrstvo za socialno politiko dobi lastno palačo, ki bo veljala okoli 6 milijonov Din in bo plačana s sedanjo najemnino v sedmih letih.

Ogenj je izbruhnil v neki zidnici ob vasi Janšiče med Orehkom in Velikim Slatenkom. Zidnica je pogorela do tal, okoliški gasilci in vaščani pa so rešili iz nje vse.

Zaplenjen denar na sušakem mostu. Na obmejnem mostu Reka-Sušak je bilo nedavno krojačici Rabarjevi zaplenjenih 60.000 dinarjev, ki jih je hotela vtihotapiti na Reko. Finančna direkcija sav. banovine je odredila, da se ta vsota konfiscira v korist državne blagajne.

Huda ura nad Halozami. Pretekli teden je divjala nad Halozami huda nevihta s treskanjem in močnimi nalivi, med katerimi je v presledkih udrihala toča. Silen vihar je ruval dreve, ter odnašal strehe in razdiral poslopja. Ta nesreča in pa hudo neurje 16. avgusta sta povzročila v 58 občinah nad 10 milijonov dinarjev škode. Pomoč prizadetemu ljudstvu je nujno potrebna, zlasti še, ker trka že zima na vrata.

Nesreča na paši. V Rakičanu v Prekmurju je pasla krave posestnikova žena Ana Beneakova. Nenadno pa je ena živali zbesnela, se zagnala proti ženi in ji zabodla roge v prsi.

Vse tovariše župane, občinske odbornike in tajnike kakor tudi vse naše gospodarje, ki se zanimajo za vodstvo občinskih poslov, opozarjamo na letošnje knjige Kmetijske Matice. Veliki koledar bo posvečen vprašanjem občinske uprave in bo zato vsem najboljši svetovalec pri izvrševanju njihovih dolžnosti. Vsak ud Kmetijske Matice prejme za skromno udnino Din 20.— (poština posebej) štiri lepe in koristne knjige: Veliki koledar za leto 1933, Zadrugištvo, II. del, Več dobre krme! (travništvo) in povest Dom na Slemenu. Priglasite se takoj za ude Kmetijske Matice in priporočajte njene knjige tudi svojim sosedom!

Št. Pavel pri Preboldu. V noči od 24. do 25. t. m. je zadela posestnika Martina Kača v Št. Pavlu pri Preboldu huda nesreča, zlobna roka je zanelila ogenj, ki je popolnoma pokončal kozolec, napolnjen s krmo, koruzo in drugimi pridelki. Požar je napravil med ljudstvom veliko razburjenost. Prvi so prihiteli z brizgalno gasilci iz Dolenjevasi, ki so ogenj toliko lokalizirali, da ni upepelil še drugih gospodarskih poslopij. Škoda se ceni nad 30.000 Din.

Sadna drevesa! Radi izpraznitve drevesnice je na prodaj več tisoč lepih visokodebelnih in pritičnih jablan in hrušk po znižanih cenah. Pri večjem naročilu posebni popust. Zahtevajte cenik. — Kmetijska družba v Ljubljani, Novi trg 3.

Vesti iz sveta

Največja ladja sveta. V neki francoski ladjedelnici že od leta 1929 gradijo največjo potniško ladjo sveta, ki jo bodo že letos pod imenom »T 6« predali prometu. Ladja je baje pravo tehnično čudo. V dolžino meri 320 m, v širino 40 m; moderni stroji pa ji bodo dajali kar največjo hitrost.

Uspešno zdravilo proti najhujši bolezni, kugi, je odkril neki ravnatelj pariškega Pasteurjevega zavoda. Poskusi, ki jih je izvršil na okuženih živalih, so se prav dobro obnesli.

Radi gospodarske krize bodo na Holandskem ukiniteli razna diplomatska zastopstva v inozemstvu. Tak sklep je storilo pa tudi več drugih držav. Tako bomo poleg drugih dobili še takozvan kader brezposelnih »gospodov diplomatov«.

V severnem delu Tihega morja se je potopil ameriški parnik »Nevada«. Zaletel se je v morskno pečino in se dobesedno razklal. 30 ljudi je utonilo.

Nad 11 milijonov brezposelnih izkazujejo poročila ameriških delavskih organizacij. Ta grozotna številka pač ni v nobeni zvezi s takozvano »zlato Ameriko«.

Potresno razdejanje v Grčiji in južni Srbiji. Pretekli teden je hud potres divjal na grškem polotoku Kalkidike in v nekaterih pokrajinah južne Srbije. Porušil je okoli 20 vasi in nad 3000 hiš je v razvalinah. Nad 10.000 družin je ostalo brez strehe in doma.

Španska vlada je upokojila 42 diplomatov, ker se baje niso strinjali z novim republikanskim režimom.

V Indiji je najvišje sodišče obsodilo s smrtno kaznijo 24 ljudi, ki so bili obtoženi upora v mestu Birmi.

Pri občinskih volitvah v Sofiji so postali komunisti najmočnejša stranka, pa čeprav so dobili od 44.000 oddanih glasov samo 14.000.

Ameriški mlekarji stavkajo. V mestih ameriških držav Michigan, Georgia, Ohio, New York so začeli mlekarji stavkati. Njih smoter je izsiliti s stavko višje cene mleku, kajti tudi ameriški farmarji so zaradi gospodarske krize obubožali in prodajajo svoje proizvode poceni kakor še nikdar.

Strahovita nesreča na Španskem. Strahovita nesreča se je pripetila sedmim mladeničem, ki so potovali v Seviljo. Da bi si prihranili potne stroške, so zlezli na streho brzovlaka. Ko je vlak vozil skozi predor, je odrezalo trem mladeničem glave, ostali pa so hudo ranjeni. Nesrečo so odkrili potniki, ki so opazili, da po oknih vagonov curlja kri.

Silovit orkan je na otoku Portoriko ob ameriški celini porušil več mest in naselbin.

Usoda španskih aristokratov. Te dni je španska vlada poslala z neko ladjo 140 pučistov v zapadno afriško kolonijo Eio del Oro. Med njimi so večinoma španski aristokratje.

Dolgo potovanje pisma. Italijanski listi poročajo o nenavadnem potovanju pisma, ki je hodilo 23 let in tri mesece iz Merlava pri Padovi do Padie Polerine, ki je od tega kraja oddaljena samo 12 km. Pisma pa na žalost niso mogli izročiti naslovljencu, ker je bil medtem že davno umrl.

Kako skrbijo drugod za kmets

Kmetijstvo je v industrijskih državah, ki morajo uvažati zemljedelske produkte, v današnjih težkih časih razmeroma na dobrem. Cene niso tako globoko padle kakor pa v agrarnih državah, ki morajo večji del svojih zemeljskih produktov izvažati. Tako ima na primer v Nemčiji žito razmeroma dobro ceno, ker je zaščiteno še z uvoznimi carinami. Za živinorejo je nekoliko slabši. Cena živini je padla na 68% predvojne cene.

Za boljšo ilustracijo gospodarskega položaja v Nemčiji moramo omeniti, da je vse to, kar mora kmet kupiti tudi v Nemčiji razmeroma zelo drago. V odnosu predvojnih cen stanejo razne potreščine 110%, Obleka 115-3%, socialne dajatve 30% itd. Ker ima živina razmeroma najslabšo ceno, so začeli nemški kmetovalci opuščati živinorejo in so se obrnili k pridelovanju žita. Promet in izkupiček od živinoreje je znašal v Nemčiji 3½ krat več kot izkupiček od žita in krumpirja. Ker pridelujejo sedaj mnogo več žita, obstoja v Nemčiji nevarnost, da bodo imeli hiperprodukcijo žita, četudi je bila na pr. letos le srednje dobra žetev.

Nastopa vevlažno vprašanje, obdržati cene žita na današnji višini, ki še odgovarja in preprečiti vsak eventualen padec cen. Na drugi strani pa se mora dvigniti cena tudi živinorejskim in ostalim zemljedelskim pridelkom. Vse to je mogoče samo z izdatno državno podporo.

To se hoče odseči na ta način, da se sicer ne poveča uvozna carina na zelje, paradižnik, čebulo, grozdje, sadje, les za žreblje in papir, klavno živino, slanino, mast, maslo, sir, fižol in riž temveč, da se za vse te zemljedelske produkte, ki jih morajo uvoziti, določi gotov kontingent. V to svrhu je nemška vlada stopila v zvezo z agrarnimi državami, ki pridejo v poštev za uvoz in se z njimi glede tega sporazumela. Na drugi strani pa je odpovedala trgovsko pogodbo, ki jo je imela s Švedsko in našo državo. Na ta način želi nemška vlada pomagati zemljedstvu in zemljedcem.

Druga mera za pomoč zemljedstvu obstoja v tem, da se zniža obrestna mera. Nemški kmetovalec je danes za 6 milijard mark manj dolžan, kot je bil leta 1913. Ali, vssled visoke obrestne mere plača celokupno nemško kmetijstvo na manjši dolg za 200 milijonov mark večje obresti kot pred svetovno vojno. To velja v posebni meri za živinorejo. Leta 1924/25 so plačevali na v živinorejo izposojeni kapital 6,23%, leta 1931 vssled nizke cene živine pa so morali plačevati 13,1%. Vssled tega so prišli tudi kreditirji v težek položaj. V prvem tromesečju je bilo pri prodaji kmetij izgubljenih 40% hipotekarnih kreditov. Po točni statistiki kot jo znajo Nemci res sestaviti, je dokazano, da doplačuje celokupno nemško kmetijstvo letno 1-2 milijarde mark. Vssled tega je odločila vlada, da se znižajo obresti na zemljedelski hipotekarni kredit za 2% vendar tako, da obrestna mera ne pade pod 4%. Istočasno se pripravlja velika reorganizacija v zadružnem kreditnem sistemu, da se čimbolj poenostavi in poceni.

To je lep primer, kako se skrbi za kmetijstvo v neagrarnih industrijskih državah.

Sejmi.

9. oktobra: Sv. Marija v Jarenini, Smarjeta pri Rimskih toplicah.
10. oktobra: G. Logatec, Krka, St. Rupert, Vinica, Sv. Urban, Kranjska gora, Slivnica, Oplotnica, Rajhenburg.
11. oktobra: Sv. Helena, Horjul, Radeče pri Zid. mostu- Ljutomer.
12. oktobra: Toplice, Semič, Ponikva, Teharje.
13. oktobra: Sodražica.
15. oktobra: Kamnik, Nedlesk pri Ložu, Poljčane, Loče pri Poljčanah, Planina na Štaj. Murska Sobota.

Urek Ivan, nar. poslanec:

Problem razdolžitve kmetov (Nadaljevanje.)

Da pa smo si na jasnem kateri del kmetovalcev, odnosno ali podjeten kmetovalec ali kak — skopuh — kapitalist je bil za večjo splošno korist, poglejmo malo sledeča slučaja:

Dva brata sta prejela pred 10 leti izplačano dedščino, vsak po 100.000 Din. Prvi teh je nesel ves denar v hranilnico, sam šel v službo in živel iz te plače. Ker je dobival 5 odstotne obresti, ima danes ta (»štedljivec«) krog 170.000 Din premoženja. To se mu je pomnožilo brez tudi le ene kaplje znoja ali najmanjšega truda ali dela. Takoj moram pripomniti, da če bi ne bilo teh, od znane družbe tako zelo ozmerjanih in zaničevanih — posojiljemalec —, bi ta človek ne imel danes 170.000 Din premoženja, temveč le 100.000 Din, ker bi mu seveda nihče ne plačal obresti. Sedaj pa poglejmo kaj je imela od njega splošnost. Država je dobila letno par kovačev rentnega davka, ki pa se ga je pozneje itak preneslo na — posojiljemalca. Torej dejanski tudi nič država, nič banovina, nič občina, nič obrtnik, nič trgovec, nič delavec, tovarna, rudnik itd. Stvarno mrtvo premoženje! Če bi vsi tako delali, bi obče ne bil mogel eksistirati noben obrtnik, trgovec, nobena tovarna, noben delavec, bi država sploh ne dobivala svojih dohodkov, uradnik ne mogel prejemati plače, denar bi bil brez vrednosti, ker bi nihče ne plačeval zanj obresti.

Sploh bi že bili imeli pred 10 leti popolnoma enak in isti gospodarski krah, kakor ga imamo sedaj!

Drugi brat pa je za svojih 100.000 Din kupil takrat zemljo, katere je dobil pred 10 leti približno 10 ha za ta denar. Oženil se je, pa je moral sezidati hišo, hlev in drugo gospodarsko poslopje, nabaviti vse mogoče orodje, živino in nešteto za obrat potrebnih reči. Za vse to si je moral izposoditi najmanj tako vsoto, kot je bila njegova dedščina. Z ženo sta garala na zemlji leto za letom in težko skrbela še za potrebno izboljšanje, zavarovalnino, obresti, davke in eventualno družinski prirastek. Če sta imela vedno srečo, nič toče, suše itd., sta s težkim trudom morda zmogla vse gornje kritje. Na odplačevanje dolga seveda ni bilo misliti. In kaj ima danes, ko se je pehal in mučil na zemlji celih 10 let? Nič! Njegovo posestvo ob današnji vrednosti ne velja toliko, kot znaša dolg! In kaj je imela splošnost od njega? Vse! Saj ni njemu izvzemši 10 letnega trpljenja ostalo ničesar! Vse je dal drugim, delavcem, obrtnikom, trgovcem itd. Država, občina, banovina pa niso dobile samo njegov zemljiški davek, temveč vse dajatve, ki sem jih že zgoraj navedel.

Pa vzemimo slučaj, da si je ta drugi dedič izposodil od prvega njegovih 100.000 Din. Tako ima prvi, ki je prejemal dražje obresti, danes dvojno premoženje ali pa celo dedščino in še bratovo posestvo! Drugi brat pa za svojo podjetnost, garanje in trpljenje, prazne roke in boben!

Vaj oni, ki imajo danes večji ali manjši kapital, naj se zavedajo, da bi brez posojiljemalec imeli dejanski danes komaj četrtino sedanje vrednosti svojega denarja, in da so jim pomnožili njih premoženje edino le zadolženci. Ti so bili zanje molzna krava, ki jim je dajala hrano brez vsake klaje. Brez dolžnikov bi ne bilo kapitalistov!

Če bi torej na kakršen koli način, prostovoljno ali prisiljeno plačal vsak od svojega kapitala desetinko za olajšanje gospodarskega stanja onih, ki so mu kot čebelice zbirali imetek, bi to pač ne bila nobena nesreča, še manj pa krivica!

Toliko v načelu. V podrobnostih se hočem dotakniti samo nekaterih glavnih razlogov, ki jih protivniki te akcije navajajo:

Prva je trditev, da kmetovalci niso prezdolženi. Ta je sicer tako jalova, da bi ne bilo treba nanjo replicirati. Gospodje pozabljajo, da

kmet ni dolžan samo Hranilnicam in posojilnicam, iz katerih »statistike« črpajo podatke, temveč še morda mnogo več privatnikom, dedičem, vžitkarjem, trgovinam, obrtnikom, bolnicam, davkarijam, zavarovalnicam itd. itd. Celotna elika dolgov je tako strašna, da si je prej tudi jaz, ki bivam na deželi, ne bi bil mogel predstavljati. Na znani anketi Kmet. družbe sem povedal, da neka občina na kmetijskih dolgovih dolguje 3 milijone Din. Ker meri 1500 ha, je tako vsak ha zadolžen za Din 2000! Neki znan mlad gospod je rekel, da to ni mogoče, ker bi prišli do strašnih števil v celi državi. Jaz sem mu to takrat zameril. Danes pa priznam, da ni bilo točno. Ko smo točno sešteli, pa smo videli, da tista občina dolguje nič manj kot štiri milijone sedemstotisoč dinarjev!!! Torej je vsak ha zadolžen z 3000 Din! Strašno so številke in strašno je tako stanje!

Druga trditev je: če bi se plačalo vse dolgov, to vse nič ne bi pomagalo, ker bi se moral kmet ob takih prilikah kmečke rentabilnosti — takoj zopet zadolžiti. No gospodje, ne imejte nas za norce! Prvo ozmerjate zadolžene kmete, ker so dolžni, takoj, ko vam to gre v račun, pa priznate, da se ob takih prilikah mora kmet takoj zadolžiti! Kje je tu logika! Vi hočete ubijati pač hkratu več muh! Z desnico po kmetu, z levico tako le prikrito po Beogradu! (ki da je po vašem kriv vsega tega!).

Da je v sedanjih gospodarskih prilikah vsako kmetovanje popolnoma izključeno in nemogoče, pa če bi tudi kmet ne bil nič dolžan, to vemo mi prav dobro. Da pa je desetkrat nemogoče, ker je zadolžen, tega pa vi očitno ne veste. Treba pa je pred vsem ozdravljati ono, kar se da ozdraviti. Vi vsi veste, da gospodarske prilike niso odvisne od nas. Zato pa jih tudi ne moremo kar lepo odpraviti. Ozdraviti pa moramo bolezen, ki pa se da tudi pri nas lečiti, če že ne izlečiti. Ni treba prav nič slepomišljenja temveč odkritosrčno priznati, da se kmet sedanjih dolgov nikoli rešiti ne more, pa če mu takoj pričramo gospodarske prilike iz časa po vojni!

Tretje orožje proti tej akciji je, da se plaši razne upnike, da kriče »proti« iz bojazni, da bi kaj zgubili na svojih terjatvah. Že od početka sem poudarjal, da je to popolnoma namišljena nevarnost. Imamo sicer mnogo načrtov, ki sem jih nekaj objasnjeval tudi na znani anketi. Ali v korist kmetovalca in splošnosti, torej ne samo upnikov, je, da dobe ti svoje terjatve popolnoma neokrnjene. Saj bi s tem bili nagrajeni oni, ki so denar skrili in povzročili dober del zla, ki ga moramo prenašati in ki je zakrivilo gospodarsko krizo. Nihče pa ne jamči in nihče ne bo branil one, ki se denar skrili, da bi prisiljeno ne prispevali gotov del skritega denarja.

Če se izvede razdolžitve na način, da bi te dolgov prevzel določen državni denarni zavod, kateremu bi potem kmetje dolgovali, bo to le v veliki škodo korist upnikov in ostalih vlagateljev samih, ker bodo tako sigurneje in hitreje prišli do svojega denarja. Rešeno pa bo tudi tisoče porokov, ki bi jim bil sicer boben neizogiben. Poleg tega ni treba, da si zapiramo oči pred sledečim faktom: Vsi smo si edini v tem, da je ob sedanjih gospodarskih razmerah, ki pa niso samo pri nas in ki jih ni zakrivila niti naša država niti uprava, in ki se takole na diktat ne dajo in ne morejo odpraviti, vsako nadaljnje životarenje kmetovalcev nemogoče. In kaj sledi iz tega? Da je kmetovalec z vsem svojim kadrom (torej 80 odstotkov prebivalstva), izločen za vsako javno vzdrževanje, naj si bo to državno, banovinsko ali občinsko. Istočasno bo izločen tudi podeželski obrtnik, trgovec, delavec itd. Kdo bo potem vzdrževal vsa potrebna javna bremena? Tako naiven ne more biti noben kapitalist, da bi si ne znal izračunati posledic in bi mogel misliti, da bi kdor koli pustil vse propasti, tudi finance države, banovin in občin, da bo ostal kapitalist neokrnjen!

(Dalje prihodnjič.)

Pristopajte k Kmetijski Matici.

Gospodarstvo

Našim sadjarjem!

Tudi letos se vedno ponavljajo pri kupovanju s sadjem razne nerednosti oziroma brezvestnosti raznih mešetarjev in prekupcev. Dan na dan se slišijo pritožbe.

Zdi se mi, da bodo te pritožbe trajale še leta in leta, dokler se naš sadjar ne bo spame-toval. Nešteto naših ljudi je bilo že opeharjeno od raznih špekulantov s sadjem. A kljub temu jim še naši ljudje nasadejo. In še kako radi! Neznani prekupec ali mešetar, ki je z bolj namazan jezičkom otepala okrog sebe, si je na mah pridobil zaupanje. Kaj bi ne, ko je za sadje ponujal Din 0.50 do 1.— več kot domači znan trgovec s sadjem. Ko so blago pripeljali na trg oziroma na določeno postajo, se je pokazala prava sleparija. Blaga niso hoteli sprejeti ali pa so ponujali tako ceno, da niti stroški obiranja niso bili kriti. Pa naj je bilo blago še tako lepo in sortirano. Dosti je bilo in še bo takih prevar. Zato pa drugi: glejte komu zaupate! Od neznanca, ki je kupil ali hoče kupiti Vaše sadje, predvsem zahtevajte naplačilo (aro) vsaj toliko, da ako bo kaj protestiral, imate krite stroške prevoza do postaje. Kdor ima resne namene kupiti in je nepoznan, a poštenjak, bo to brez nadaljnega dal. Kdor računa na sleparijo ali pa na to, da bo pozneje znižal ceno, ta bo pa kar šel. Vse pogodbe za prodajo pa zapišite na kos papirja in navedite pogojeno ceno in množino blaga, da imate vsaj nekaj v rokah, da take poštenjaki-vice lahko primete oziroma priporočite orožnikom ali drugim oblastem. Domenjeno pa mora kupec podpisati; a povsod mora biti ara.

Najbolje pa je, da se držite domačih ljudi, katere poznate in veste, da so pošteni in bodo držali obljubljeno ceno. Seveda pri tem mora biti tudi sadjar pošten in pameten, da pripelje tako blago kot je bilo domenjeno. Nič se zanašati, da bo spregledal. Tu velja samo mož beseda in poštenje ter pamet. Pazite se pred ljudmi, ki jih ne poznate. In glejte komu zaupate.

G. Gomišček.

Potreba pregleda naše produkcije

Ako nekaj delaš in ne veš koliko blaga rabiš za to delo, moraš vzeti meter v roke in vse premeriti in razmeriti. Drugače se ti zgodi, da kupiš ali preveč ali pa premalo. V vseh slučajih imaš nepriroke. Za vsako delo moramo natančno vedeti s čim razpolagamo. Tako je tudi pri kmetijstvu.

Če hočeš nekaj prodati, moraš vedeti, kje in koliko in kakšno je blago. Mi dobro vemo, kje se pri nas prideluje fižol, vino, sadje. Ne vemo pa koliko in kakšno. Manjka nam statistike, da bi nam v številkah in risbah pokazala koliko blaga imamo na razpolago za prodajo, koliko za dom in koliko bi lahko izvozili v druge države. Kar se tiče vrst, jih pa imamo toliko, da sami ne vemo števila, in to je ena naših hudih ran, ki je ne bomo tako kmalu zacelili.

Tudi na tem polju moramo na delo. Moramo doseči, da bomo imeli natančen pregled čez vso produkcijo. Ker le na ta način se bo dala pridelava usmeriti tako kot to zahteva trg, kamor mi prodajamo naše pridelke.

Mi imamo dosti takih pridelkov, ki ne nesejo več. Treba bo nadomestiti z drugimi, ki se bolj izplačajo. Brez jasnega in točnega pregleda pa tega ne bomo dosegli. Nujno potrebno je, da vsi, ki se zanimajo za naše gospodarstvo in posebno še oni, ki so zato poklicani, pripomorejo, da se taka statistika uresniči in izpelje. Na ta način se da dosti prihraniti našemu kmet-skemu gospodarstvu. Ker le tako je mogoče natančno presoditi položaj.

Na podlagi poznanja domače produkcije se da natančno proučiti tudi domači in zunanji trg in to v dobro kmetu samemu.

Vsi sreski kmetijski referenti bi morali za svoj okraj voditi natančno statistiko in s tem v zvezi proučevati možnosti razvoja ter temu primerno postaviti predloge za preureditev. Delo je sicer težavno in zamudno, a z dobro voljo in malo ljubezni do stvari se da vse doseči. Samo začeti je treba in to je glavno. Statistika naj se organizira po občinah, srezih in od tu za celo banovino. A naj bo taka, da bo res nudila jasen pregled.

G. Gomišek.

Prepoved alkohola v Ameriki

Prepoved točenja alkoholnih pijač v Ameriki je stara okoli 10 let. Kakor pa kažejo razni znaki, bo ta prepoved v doglednem času odpravljena, ker se je pokazalo, da je brez praktičnega pomena. Večinoma je bil učinek celo nasproten: toliko, kakor se popije alkohola v Ameriki sedaj, ga niso še nikdar použili.

Na drugi strani pa je imela v Ameriki prepoved alkoholnih pijač za tamošnje gospodar-

stvo zelo težke posledice. Kdor je le mogel, se je peljal za nekaj časa v Evropo ali pa vsaj v Kanado, kjer je lahko pil po mili volji. To je spravilo na leto na milijone dolarjev iz dežele. Domače pivovarne in slična podjetja pa so mirovala, na tisoče delavcev pa je brez posla, do čim so bogataši na skrivaj prav tako lahko pijančevali, če so hoteli, kakor prej.

Podkupovanje uradništva pa je doseglo v »brezalkolnici« dobi svoj višek in tihotapstvo se je razvilo do viška. Tako so padli počasi vsi pojmi o časti in o poštenju v prazen nič...

V Ameriki bodo volili kmalu novega predsednika in vsa volilna borba se že vrši v znamenju »za« ali pa »proti« alkoholu. Zelo verjetno je, da bodo zmagali »mokrači« in velike pivovarne se že sedaj pripravljajo na novo delo.

V dobi »najvišje« stopnje kulture...

se nahajamo v zavidanja vrednem položaju: da moremo našim čitateljem sporočiti,

1. da je svetovna razorožitev tako daleč napredovala, da bodo letošnje leto izkonstruirana bojna sredstva razvrednotila vsa prejšnja;

2. da bo gospodarska kriza odpravljena s tem, da se bo vpeljal le 30 urni delavni teden;

3. da se je finančno krizo in brezposelnost posrečilo ugonobiti s tem, da se je A naložilo Din 10— novih davkov, B pa jih proti odškodnini Din 10— nese na davkarijo;

4. da je uspelo v Ponosniku ubiti bahaštvo s tem, da je moral javno povedati koliko ima »pufac« in

5. da gre Pretkan sicer res v konkurs, vendar pa brez strahu — saj je že pred dnevi svojo domačijo prepisal na svojega sina...

Kljub vsemu le smemo biti ponosni, kajti; makar da so vse novodobne pridobitve doživele fujasko, vendar nam je omogočeno zreti s ponosom — kako se brez vsake posebne propagande razvija mogočen beraški pokret!

Ako ste prejeli od uprave opomin za poravnave zaostale naročnine, se naprošate, da ne odlašajte s plačilom temveč nakažite dolžni znesek čimprej po poslani vam položnici!

Sadno drevje

Vrst sadnega izbora, jablane, hruške, orehe in divjake, nudi po zmernih cenah

Vinc. Strmljan

Tanetiše št. 1 pošta Litija

Zakaj bi hodili v mesto,

ko dobite v

novootvorjeni drogeriji

HAFNER

(Sp. Šiška) Celovška cesta št. 44

vsa zdravilna zelišča, redilna sredstva za dojenčke in živino, strupe za podgane, lisice in druge živali, fini špirit, preparate za uničevanje mrčesa in sploh vse, kar potrebujete iz drogerije.

Pri nas se počutite kot doma, posrežemo Vas uslužno, s svežim blagom in ceneje!

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR

LIUBLJANA, GREGORČIČEVA št. 23

Tel. 25-52 Telegram: Tiskarna Merkur

Kmetje, obrtniki in podeželski delavci! Zahtevajte v vsakem gostilniškem lokalu, kamor zahajate in dajete zaslužka, »Kmetški list«!

Žganje najboljšega okusa

dobite če uporabljate priznane prvovrstne

bakrene kotle za žganjekuho

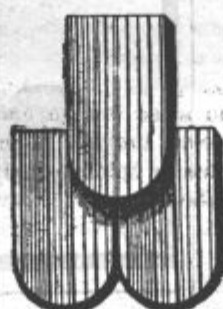
trdke:

Josip Otorepec

Ljubljana, Za Gradom št. 9

(ob koncu Streliške ulice)

Stalna zaloga, dolgoletne izkušnje, nizke cene, za vsak kotel garancija

Opeko in strešnike

vseh vrst, za sidavo hiš, iz znanih karlovskih opekarn

ILOVAC

dobavlja franco vsaka postaja po konkurenčnih cenah samo

Generalno zastopstvo za Dravsko banovino

»EKONOM« LJUBLJANA, KOLODVORSKA 7

Kmetški hranilni in posojilni dom

v Ljubljani

Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Račun pošt. hranil št. 14.252

Brzjavil: »KMETSKI DOM

Telefon šte. 28-47

VLOGE na knjižice in tekoči račun se obrestujejo po 5 1/2%, brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 7%, brez odbitka davka na rento Stanje vlog nad 35.000.000 dinarjev // Rezerve nad 900.000 dinarjev Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog Vlozne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. POSOJILA daje proti poroštvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnih in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnih od 8—12 1/2, in od 3—4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12 1/2 Podružnici v Kamniku, Glavni trg, in v Mariboru, Slomškov trg 3

Ustanovljeno 1860.

Ustanovljeno 1860.

KAMNOSEŠKA INDUSTRIJA

Alojzij Vodnik

LJUBLJANA

(poleg glavnega kolodvora) KOLODVORSKA ULICA 34

Velika zaloga preko 400

NAGROBNIH SPOMENIKOV

vseh oblik in velikosti se razprodaja po

znižanih cenah,

dokler traja zaloga.

Izdelava novih spomenikov po lastnih načrtih najmodernejših oblik po nizkih cenah. — Sporočite naslov, da Vas obišče na domu strokovnjak in izdela načrte po Vaši želji.

Slapar Ludvik, slikar

Ljubljana, lžanska cesta šte. 20

prevzema vsa v

slikarsko stroko

spadajočo dela

E K O N O M**OSREDNJA GOSPODARSKA ZADRUGA
V LJUBLJANI**

nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, najfinejšo banaško in domačo moko, koruzo, krmila, špecerijsko blago in ostale v to stroko spadajoče predmete

Velika zaloga vseh vrst umetnih gnojil, modre galice ter najboljšega trboveljskega in splitskega portland-cementa

Kolodvorska ulica šte. 7**Jabolka za prešanje.**

Začnši 23. septembra 1932 nakupujem in natovorim vsak dan vsako množino kislih, zdravih jabolk za jabolčnik. Zadnje oferte pod „Eksport jabolk za jabolčnik“ na upravo lista.

**Brezobrestna
posojila**

za odkup dolga, nakup in zidavo podeljuje: „KREDITNA ZADRUGA“ LJUBLJANA Poštni predal 307. Sprejme zastopnike!

Zavarovalnica**Rosija-Fonsier**

Ljubljana, Komenskega 18

sprejme zastopnike

za vse kraje Slovenije

VSAK

zaveden kmet bi moral čitati naš list!

Žene in dekleta!

zapomnite si: „Obleka naredi človeka!“ Dobro, elegantno in poceni boste oblečene, ako še danes naročite nove vzorce volne, svile, sukna, pliša, barhenta in drugih modernih tkanin za obleke in plašče. Velika izbira raznega manufakturnega blaga po globoko znižanih cenah.

**TRGOVSKI DOM
Stermecki
Celje št. 63**

Vzorci in bogato ilustrirani cenik zastoj!

**V Sloveniji pridelamo
sena in žita premalo****Temu se da odpomoči!**

Gnojite sedaj v jeseni njive in travnike z

Nitrofoskalom-Ruše
in
apnenim dušikom Na 1 k. jutro 150—200 kg. Naročajte pri Vaših zadru-
gah, Kmetijskih podružnicah,
oziroma preko Vaših občin.**Manufakturna veletrgovina
na veliko****FRAN HREHORIČ**

Ljubljana, Dunajska cesta 28

se priporoča cenj. trgovcem pri nakupu blaga

Zmerne cene!**Postrežba točna!****Lep domač oves**

v vsaki količini kupuje

Ekonom, Ljubljana

Kolodvorska ul. 7.